DISPUTATIO INAUGURALIS THEORETICOPRACTICA

Jus potandi, cum omnibus solennitatibus & controversijs occurrentibus secundum Jus civile discussis, breviter adumbratus

QUAM

Permissu & Auctoritate Nobilissimi & famosissimi Ordinis in Academia Diva Potina

Præsidente

DIONYSIO BACCHO Symposiarche summo & Antecessore præcellentissimo

In Collegio Hilaritatis, Sympotis suis præstantissimis publicè exponet

BLASIUS MULTIBIBUS UTRIUSQUE Vini & Cerevisiæ Candidatus longè meritissimus.

Horis Antemeridianis & Postmeridianis solitis & licitis.

Respiciendum an & quatenus in natura hominum sit. *l. 38. ff. De rebus cred.*

OENOZYTHOPOLI

Ad signum oculorum rubricolorum.

cIↃ IↃ CXVII.

Ad Populares suos.

NOn potare nefas. Potinnâ nata benignâ,
Teutona progenies, pulcro conamine suetæ
cum poclis vacuare scyphos, magnosq; culullos
Æmula Persarum & Græcorum, lata superbi.
Quid, quo jure modoq;, ubi, cur & quando bibendum?
inter-numq;-siet, Davus fors potet an herus?
quodq; siet robur potûs? jam ritè propinat
POTORVM PRÆSES: Tu oculis, ore imbibe & aure,
Quà peccare datur potu, haud impegeris unquâ:
Quà præstare datur potu, haud defeceris unquam.

Oenopota Germanus.

BIBLIOTHECA·BODLEIANA

DE JURE POTANDI,
Positio I.

Potidiana esse addiscenda, Lucerna illa Iuris Paulus in l. legavi 25. de liberat. legat. *admonet. Cum itaque nihil (quod sciam) sit familiarius, nihilq; magis solenne, quam ipsius Bacchi sacra, & verendum, ne nobis objciatur, quod olim servio Mutius opponebat in* l. necessarium. 2. §. Servius 43. ff. de orig. jur. *turpe esse Germano jus convivior ū, in quo quotidiè versatur, ignorare. Non abs re esse duxi, si nonnullas observationes tā Theoreticas quam Practicas in gratiam eor ū, qui aliquando animū ad for ū applicare desiderant, eventilatē, quo rudiores excitarentur & excoleventur, eruditioribus verò penitius in eā rem inquirendi ansa propinaretur.*

2. ORIGO hujus Dionysij festi quin sit antiquissima omnibus constat. *Ipsum itidem promiscuum omnibus gentibus communem esse, æque notum est: temporum tamen evolutione nemo non Germanis propter sedulam eorum devotamq; erga hoc numen religionem & culturam, principatum obtulit; quam laudem pressu velut manibus protervè adhuc præ cæteris sibi retinent & defendunt. Ad hos itaque, eorumq; consuetudines, præsens collimabit dissertatio, quam tamen principaliter ad praxin Academicam volo accommodatam.*

3. *Hujus Numinis cultus in commessationibus & potationibus consistit.* POTATIO est frequua poculi suscepta velitatio. JUS POTANDI est, *quod inde resultat, comprehendens ritus & solennitates, quidq; alterum altari ex lege præstare conveniat, subindicans.*

4. CAUSAM PRIMAM *ipsi antiquitati adscripsi.* Secundariæ sunt plurimæ, procedentes vel ex liberalitate ipsius domini, cujus impensis potationes expediuntur; vel ex quadam honestate; aliquando etiam ex necessitate.

5. Liberalitas illa causatur vel ex sola affectione, *ut si amicos invicem nullam ob aliam quàm amicitiæ causam;* vel ex alijs circumstantijs: *Sic ipsa acris constitutio, nonnunquam occasionem à studijs forsandi Bacchoq; indulgendi, præbet, quod sit, si nebulosæ forsan incidāt pluviæ, quibus corpus ad desidiam provocatur, cui si solitudo accedat, facilè melancholia contrahi potest: Hos itaque ne fiat accitu amici ad potandum aliquando deveniunt. Pari ratione majore urgente sole fervore, unde corporis provenit lassitudo, Musis invigilare difficile est; Assumendum igitur aliquid liquoris, quo ista flamma restinguatur, in quo dum laboratur, è re sæpius occasio bibēdi nascitur.* Quæri hinc potest: An expediat diebus canicularibus studere? *Matutino tempore modica quidē olet impensio extra periculum esse putamus pomeridianū verò tempus noxium omnino. Vidimus enim tunc temporis canes in rabiē agi, qui tamē nullius rei cogitationi inhærent. Quo dubio procul veneranda respexit antiquitas; quæ in quibusdam Ac-*

demũs. & scholis circa id tempus pomeridianas suspendit lectiones. Tabellarij quoque bene nummati expectatus adventus regulariter aliquo symposio salutandus venit? ibi in sanitatem patris, matris & omnium eorum, qui aureos nummos mittere solent, bibitur, reliqui non curantur.

6. Propter honestatem aliquando instruendæ potatio, studiaq; interrumpenda, ut si amicus nos interpellet. Maxima namq; esset rusticitas & importuna sedulitas nolle amico per exigui temporis usuram vacare.

7. Necessitas eos potissimum stringit qui noviter ad Academias accesserunt. Illi namq; per Schoristas (ut vocant) aditi vinum aut cerevisiam prout fert eorum crumena ad satietatem apponere coguntur, nisi pugnos sentire malunt: Quæ consuetudo num rationabilis, & utrum ne quis salva conscientia Schoristarum consortio se aggregare possit, si quæratur? Utramq; de jure negamus. Incurrunt enim hac recte contra Iuris nostri principia, quæ honestatem morum jubent, alterius lasionem vetant; Fures & prædones si homines exsecrantur, quis hosce laudabit? Quorsum alias Edictum quod metus causa? Quo tsum Interdictum Vtrubi? Si non ad hosce per vim interrumpentes hospites spectent? De facto autem & consuetudine loci quid obtineat vide Disputationem famosam De Iure & natura Pennalium pertot.

8. Materia est Vinum et Cerevisia: quorum utrumq; in multiplici est differentia; nec dubium si de præstantia quæras, quin vinum cerevisiæ longè prævaleat. In suo tamen genere utroque considerato, cujusnam bonitas præponderet, unius non est judicare, tot enim de eo sunt sententiæ quot capita. Quod vel inde constat, dum plurimi reperiantur, quia quam aut lac, vino etiam excellentissimo præponat. Meo palatui magis adblanditur cerevisia Rostochiensis, Hamburgensis, Dantscher Dubbelt Bier/ Preußingk/ Brunschwiegesche Mumme/ Knisenack/ Hannoverisch Brophan/ Engelisch's bier/ Servesier/ Torger/ quàm Kuckuck/ Buffel/ Rastrum/ Klatsche/ longeq; pluris æstimo vinum Lacedæmonicum vel purum, Rhenanum, ut Klingenberger/ Muscateller/ Reyhs/ Hambacher/ Malvasier/ Peter Simens/ Allekante/ Rießfelder/ Nothalter/ Bacharacher/ quàm omnia Francica & Hessiaca vina.

9. Forma potandi dignoscitur ex ipsis bibitionum modis, qui vel sunt totales vel partiales. Totales sunt quando totum exhauritur: Idq; fit vel continuè vel discontinuè. Continuè quando uno hausiu totum evacuatur; Idq; expeditur vel floricωs, vel hausticωs. Floricωs bibitur cum os pocli labrũ circum cluditur, unoq; impetu potus ad gutturem demittitur, cujus reflectio bullulas quasdam efflat, quas flores nostri dicunt. Hausticωs cum usitato modo totum sine respiratione extrahitur.

10. Cujus ratione indubium venit: Si quis inchoet aliquod poculum flori-

floricos ordine ebibendum, & forsan vnus è medio hoc præstare nequeat (*nam non omnibus contingit adire Corinthum.*) Quid sit faciendum? *Nemo ad impossibile obligatur*: c. nemo. 6. De R. I. in 6. *& sufficit ad suum modum fuisse diligentem & gnavum* l. Quod Nerva, 32. ff. De posit.

11. Sed quid si nec hausticos ebibere queat? *Illa est lata culpa, non nouisse id, quod omnes tenent* l. latæ 223. ff. De V. S. *quæ dolo comparatur.* l. 1. §. 1. ff. si mens. fals. mod. dix. *Ea propter excusationem non merebitur. Bibat itaq; usq; dum oculi diffluant.*

12. Quid si de virium suarum tenuitate non protestetur, inchoetq; floricos ebibendum, sed complementum addere non valeat, quid juris? *Ille de novo inchoare debet, non enim illud affectare debuerat, cujus erat imperitus.* l. idem 8. §. 1. ff. Ad l. Aquil.

13. *Quandoquidem hæc strictè observanda sunt*: Numne Virgo assidens aliquantulum adjuvare poterit? *Aff. Quia minima non curat prætor.* l. 4. ff. De in Integ. restit.

14. At quid si strenuè bibat? *Tum negamus; hoc namq; in fraudem legis fieret, quæ circumventionem non patitur.* l. contra 29. cum l. seq. ff. De ll. *præsumpto tamen pro virgine est, cum rarò sint bibaces, LL. autem ad id, quod frequentius fit, feruntur.* l. jura. 3. cum seqq. ff. De LL.

15. Anne idem de Anu asserendum? *Istud pernegamus, longos namq; singultus vetulæ solent ducere, & plus æquo absumere. Desuper plurima noxia in effœto & rancido isto corpore continentur, quæ ultrò cuipiam communicationem poculi dissuadere debent.*

16. Hæc pocula vel ordine procedunt vel extra ordinem. Ordine *quando nulla transgreditur persona, sed in omnes secundum sessionum seriem poculum promovetur, hujusmodi est* poculum *quod vocant* sanitatis, *quod alicujus sanitatis comprecandæ stabiliendæq; causa nudo capite & quidem stando à tota Compania expeditur. De hoc quæri solet.* An sit rationabile? *Dicimus finem quidem esse bonum, intermedia autem non usq; adeo convenientia. Nam quis nesciat quam multi sint, qui hujusmodi valetudinariis poculis, alterius procurare valetudinem intendentes, suam ipsius exhaleut. Illos equidem in seipsos injuriosos, ipsamq; naturam violare constat, quæ quidem alijs prodesse dictitat, sed non cum sua detrimento.* l. 2. §. 5. in f. ff. De aq. & aq. pluv. arc. l. 6. C. De Servit. & aq. *& ut loquuntur Dd. ordinata caritas à se ipso incipit, Magnus tamen hujus ubiq; est usus cum primis in aulis Principum.*

17. Orditur hic dubium: An liceat bibere in sanitatē Pāpæ? *Bibat qui valet, nos non dignamur eā votis sanitatis, qui nunquā animo sanus est, nec sanus reddi potest. Sitit sanguinem quid sanguinem? Animam nostram sitit, quam si secum in gehennā traxerit, non licet quærere, Papa quid facis,* c. papa 6. dist. 40

18. *Succedit huic alta quæstio:* An honestum sit ut quis patiatur præsens suam ab alijs bibi sanitatem? *Ita obtinet usu, ut quis non reputetur politicus, qui talem sibi exhiberi patitur honorem. Imò multoties incivilitati ascribitur, si quis sine protestatione inchoari permittat sanitatem proximi cognati.* Amatorijs tamen seu Veneris Mancipijs *specialiter indultum est, ut in suarum Animularum (licet præsentium) sanitatem hujusmodi votivos haustus instillent, qui maximos in ijs pruritus excitare solent, cordaque & renes penetrare: Imò tanto hoc ipso incenduntur æstu, licet poculum sit ingens valdè, cujus profunditatem vacca quadrima haut valerot absorbere, illi tamen sine difficultate* ἐν τῷ τῦν *ad unguem usq; exugere possint.*

19. Extra ordinem bibitur *cum ordinis ratio non attenditur, sed huc illucve populum destinare licet.* Quod vel simpliciter fit, vel cum singulari sensu: *Simpliciter veluti si nihil præter ipsum bibendi actum introducat poculum quemadmodum communiter bibi solet. Hic salebrosa satis incidit quæstio, quam multi tanquam altas radices hominum attingere noluerunt.* An is qui adversario suo hoc pacto propinat, injuriam sibi factam remisisse videatur? *Aientibus assentimur: nam cum hujusmodi propinationes votivæ quadam salutis comprecatione perficiantur, quis neget, restinctum esse animi fervorem in eum, qui nobis faustissima quæque comprecatur. Eo respicit* §. fin. Inst. De injur. *dissimulatione injuriarum actionem aboleri ubi notant Dd. illud fieri per salutationem reciprocam, compositionem manuum, convivalem & familiarem conversationem. Idem tradunt prædicti modis injuriam ad animum semel revocatam, tacitè remissam censeri, quod tamen communis non absolutè recipitur, sed cum quadam limitatione, si id lite nondum mora fiat. Quod vos notare volo, quibus publicas propinas crebrius visitare moras est, ut sicuti vobis cum alio res sit, nolitis vel illi præbibere vel ab illo profectum suscipere, nisi ipsimet reconciliationem appetatis. Unde protestari quosdam videmus, quoties cum inimicis ipsis convivaliter conversandum sit, causæ inde nihil decedere debere,* daß sie jhm auff hoffrecht eins bringen wollen.

20. Singularem præ se fert sensum POCVLVM quod vocant FRATERNITATIS *moribus introductum, quo aliquis velut initiationis ritu verbis solennibus in fratrem cooptatur: vulgo vocant* die Brüderschafft / oder auffm duß drincken / *Formula communis adoptantis hæc esse solet: Si non dominio juvenis nimis aut inæqualis viderer, optarem cum eodem amicitiam & fraternitatem pangere: Respondet alter, bibe in nomine domini, erit id mihi per quam gratum. Bibit, traditq; adoptando, ubi in ipso traditionis actu hæc verba consueta adhibentur. Nomen esto mihi N. N. faciam quod tibi sit acceptum, omittamque quod sit ingratum, omninoque me ita geram ut bonum addecet*

fratrem.

fratrem. Cui alter insit? Et idem ego ero in omnibus. Ibi postmodum non multis adjectis mussitationibus ab invicem rogationes fiunt, ut hæc fraternitas mutuis visitationibus stabiliatur. *Hæc ut dixi fraternitas consuetudine inducta est, quam jus civile prorsus ignorat, nullus siquidem per adoptionem illo jure fratrem sibi quærere potest.* l. nec ap. 7. C. De heredit. instit. *Ipsam namque adoptio naturam imitatur.* §. 4. Inst. de Adopt. *Contra naturam autem foret fratrem ex fratre nasci.*

21. *Circa quod generaliter indagare licet:* Quid de ipsa fraternitate per poculum contracta statuendum sit? *Eam parum firmitatis habere prudentiores arbitrantur. Et hoc verissimum est, eadem siquidem facilitate, qua colligata est, resolui potest.* l. nihil tam. ff. De R. J. *Quod multoties ita in facto evenit, ut qui hac hora in intimam conspiraverunt fraternitatem, sequente se invicem pugnis exercuerint. Nec hoc mirum cuipiam videatur, Effectus enim suam causam arguit, quæ qualis præcesserit, talis quoque hic censetur* l. 5. §. 1. De administ. tut. *Iam certum est, nihil quicquam stabili in ipsa ebrietate reperiri, sed omnia cum impetu agi.* l. 11. §. 2. ff. De pœn. *Unde alij ebrium currui sine ductore currentem comparaverunt. Ergò nec in ipsa amicitia, per ebrietatem contracta, quicquam firmi erit. Videmus tamen nonnunquã amicitiorie conjunctionis hinc summi acasionem & stabilimentum & temporis tandem subijci progressu.*

22. *Stante tamen communi sententia inquirere non absre erit:* An honestum sit; studiosum cum Pennali fraternitatem bibere? *Cum aves unius coloris junctim volare soleant, exque comite nascatur, qui ex se non dignoscitur, præsumtione juris, is non immerito pro pennali habetur, qui se pennali aggregat. Accedit quod Adoptio agnationis jus indicat.* l. 23. De Adopt. *Agnati autem arctissime jungantur, adeo ut de alterius sanguine participasse videantur. Coaluisse itaque reputatur, & ipsam veluti ex traduce hausisse pennalitatem censetur, qui cum pennali hujusmodi fœdera pepigit, Degradatione non indignus est, ut qui tam crudelis fuit, ut famam suam neglexerit, quæ cum vita pari passu ambulat.* l. 9. De Manum. vindict.

23. Idemne de Nobili asserendum quasi ipsi officiat cum studioso ignobile hujusmodi confœderationem facere? *Minimè gentium. Quandoquidem tantum abest, ut hoc nobilitatis splendore sit dedecori, ut potius eum apprimè ornet. Sic summos videmus Monarchas literatorum ambisse amicitias, ut quorum consilijs & eruditione instructi longè felicius imperij gubernacula tenere potuerint. Quid quod ipsis studiosis, eadẽ (si non majora) competant privilegia, quæ nobilibus.* Auth. Habita. C. Ne Fil. pro patre. *Quid quod & ipsi (præsertim juri incumbentes.) ad nobilitatis fastigium adspirare valeant, Exemplo Ulpiani* in l. 7. C. De postul. l. 8. f. ff. De excus. tut. *Quam nobilitatem*

utpote

utpotè virtute adquisitam multo præstantiorem esse ea, quæ ex natalibus præmunit, tradunt secundum illud: *Nobilis is verè est quem nobilitat sua virtus.*

24. *Vnde diffluit & hæc consideratio:* Aliquidnam decedat honori studioſi ſi picem in fratrem aſſumat? *Affirmandum prima fronte videtur ex ijs rationibus, quibus contra pennalem vſus ſum. Attamen contrarium in foro determinari videmus: Et ratio diverſitatis dari poteſt; quod pennalis infamia quadam ſi non juris, facti tamen laborare videatur, & in contrario proiſus ſit præjudicamento cum ſtudioſo, ſitq; velut abortus in quo naturæ deficiat perfectitudo; cum contrà pices ſint in ſuo genere perfecti, nec ita odibiles. Huc confer quod ratione victus & amictus ſtudioſus iſto hominũ genere carere nequeat. Quare fidiſſimè conſulo his qui huiuſmodi hominum operâ vti coguntur, vt regati non denegent fraternitatem. Nam hoc & in Cambio & mutuatione pecuniarum, & fide habenda, ſi nummos in præſenti non habeas, plurimum prodeſt. Recitabo vobis exemplum, quod alicubi accidiſſe audio. Fuit aliquando mercator qui ambiuit ſtudioſi cujuſdam fraternitatem; Hic benè eſſe dicit, ſed non ſolere ſe quemquam qui non ſit ſui ordinis in fratrem aſſumere, niſi data aliqua arrhaſive recordationis ſymbolo. Alter geſtiens de tali oblato fratre, quid cupiat quæritur; Cui inſit ille, placere ſibi tibialia ſerici fili quæ vt det, imperat. Conſentit pix, poſtero die promiſſum explet. Videte num hæc praxis aureum os habeat. Remittendum igitur potius aliquid de juris rigore, quam contra propria commoda laborandum.*

25. Quid de Virgine cenſes: Num caſtitati quippiã inde decedet, ſi cum juvene hujuſmodi fœdus pangat? *Illud perquam ſolemne eſſe inter nobiles audio; imò aliquãdo etiã ad alios defluere ritum illum animadverto,* das ſie auff Schweſterſchafft oder hertzliche trew drincken. *ſed cavete, cavete inquam Virgines quotquot caſtitatem amatis, ne prætextu fraternitatum vas in ſua retia pelliciant, fiſtula dulce canit, volucrem dum decipit auceps, & Sororculæ titulus brevi negotio in titulum concubinæ converti poteſt. Quare principijs obſta, ſerò medicina paratur.*

26. Hic hauſticus bibendi modus nõnullis aliquãdo circũſtantiis variatur deſumptis aut ex ſubjecto recipientis potum vel ex bibendi diſcrimine. Illo modo multotles *ex patinis fruſtis carniũ abdominis & juſculi reliquijs illitis ſorbentur potiones, vel ex pileis domeſticis multoties peculijs plurimis obſitis hauriuntur; vel ex calceis quos non rarò impurus aliquis podicis filius ambedit magnis ſingultibus protenſo gutture extrahuntur. Quid quod ex matulis cum ipſis urinæ excrementis potum ſumere quibuſdam placet. Snibus ædepol magis quam ſtudioſis hic mos conveniens, & qui hoc faciunt non potiores ſunt canibus ad vomitum redeuntibus, multique paraſangis ruſticum illum antecedunt, qui regeſtum in via mulſum pileo excepit, ſecundamque ſibi & familiæ ſuæ menſam domum rediens*

extrui

rex trui inde fecit. Nec minus probabilis est eorum procacia, qui candelas injiciunt poculis; scriptum enim est, bibe quod est liquidum. *Quid de isto dicam lurcone, qui sex injectos in cantharum haleces salsos cum ipsa cerevisia proluere & integros deglutire potuit. Ego ipsi aliquid mollioris farturæ, quod spinas non continuisset, devorandum perrexissem, quod ipsi conducibilius forsan, nec tanta in digerendo difficultas fuisset.*

27 *Exclamo quoties eorum mecum agito vesaniam, qui non contenti potu, ipsa vitra simul forant; expediret potius aliquid bellariorum à tergo vaccæ magnæ recenter excidentium ore excepisse, illudq; mandisse: sic enim & os & viscera extra omne arrosionis periculum posita forent, Unde facilè constat, posse quem hujusmodi insuetos & violentos bibendi modos, alio quantumvis præeunte, honestè recusare.*

28. Sed quid si sub honoris nostri discrimine admoneamur, Bey Schelm schelm der es nicht nachthut? *Nec tum quidem nos teneri autumo. Etenim quæ facta læduntpietatem & incolumitatam, & contra bonos mores sunt, ne fieri quidem à nobis posse putandum* l. 15 ff. de condit. instit. *nec malis moribus aperienda fenestra, sed potius purganda à corruptelis provincia.* l. 13. pr. de offic. præs. *Quin & quod in propriũ corpus sævire nõ liceat.* l. fin. §. 6 ff. de bon. eor. qui ant. sent. *cum nemo sit membrorũ suorũ dominus* l. 12. ff. ad l. Aquil.

29. Ipse bibendi actus variatur multifariam. *Ego paucas allegabo circumstantias. Sic nonnullis placet ore attollere vitrum. Alij citerius appehendunt labrum, ut inclinato ad terram capite bibant: Quidam duo conjungunt pocula, & simul ebibunt. Reliqui non manu adsumunt, sed brachio innectunt poculum. Sunt qui ad frontem statuant vitrum, ut sensim per nasum veluti canalem in os defluat, ubi præ cæteris hi insignem mihi prærogativam habere videntur, qui benè nasuti sunt; ita ut inferius in curvaturam ad modum rostri psittaci nasus abeat.*

30. *Sunt alij qui propria nomina propter gesticulationes & ceremonias adhibitas, bibitionibus indiderunt. Cujusmodi sunt* Curll/ Murll/ Puff *cujus mitæ sunt solennitates vel potius fantasiæ: poculum latinum cui verba nonnulla cum quaterna propinatione adhibentur: Item* Das Rößlein verkauffen/ Dem vnbekandten bringen. *Item sine* Tuck/ *sine* Schmuck/ *sine* Bartwisch. *De quo posteriori si roget quis:* An sine Bartwisch bibere queat, qui barbam non habet? *Respondetur id jure fieri non posse; privatio enim præsupponit habitum. Quæ subtilitas tamen in foro non attenditur.*

31. Hactenus de poculis totaliter & continuis exhauriendis; modo despiciamus de discontinuis haustibus, cujusmodi est poculum Gratulatorium, Der Willkom̃/ *cujus usus perquam familiaris est studiosis, si quando novum hospitem nunquam ante hac in Musæo visum acceßisse videant, eidem cum prolixa præfatione capacißimum quod habent poculum in argu-*

 mentum

mentum accessus longè gratissimi afferunt. Quod num rectè quis recusare possit, multoties quæritur? *Negativa communiter obtinuit: Quilibet namq; Monarcha est in suo Musæo, ac sic jus ferendi legem habet.* l. 1. de constit. pec. *Et quid laborabimus contra consuetudinem legis vim obtinentem.* l. 32. ff. de LL. *Tibi tamen semel quis hujusmodi honoratus poculo, denuò liberalio tempore redeat, non est conveniendus, nisi Musæum sit mutatum, quo facto utpote novo acquisito territorio, novis sanctionibus opus est, cum hujusmodi statuta sint localia, nec ultra protendantur.* l. fin. de jurisdict.

32. *Illud agitatum sæpius:* Si cui in primo accessu poculũ non sit oblatum, an Dominus Musæi juri offerendi tacitè videatur renunciasse, hospitemq; necessitate bibendi liberasse? *Certè si ipsa intentio & scopus hujus poculi attèdatur, affirmandũ illud planè videtur: Contrariũ tamẽ usu invaluit, videtur enim dominus jus in commodum tempus sibi reservasse, cum nec ea quæ meræ facultatis sunt, ullo tempore præscribi possint.* l. 2. de via publ.

33. Hucusq; de totalibus bibitionibus? succedũt partiales, cum non totum sed pars tantum hauritur, *puta quando duo vel plures de uno vitro participant. Quale est permagna illa humpa quam vocant* das Römische Reich/ *cujus potentia non est exigua in prosternendis etiam viris fortissimis. Sic, in inferioris Saxoniæ locis quatuor ex uno & quidem pleno vino vel cervisia repleto cantharo bibunt, ita ut tres priores semel tantum bibant, quartus verò solus totum quod reliquum est exsicret, quæ forma potandi vulgò nominatur,* Den Fuchß schlepffen.

34. Vnum hic admodum singularem notate modum, *cujus praxis aurea est, quam observavi in aliqua benè constituta republica. Vide in eadem mensa junctim per pares non secus ac columbæ assident, sedentes virgines & juvenes, ubi complicatis invicem digitis annularibus adsumptoq; inferius per utriusq; manum simul poculo, junctiq; velut rostris & hic & illa biberunt, & tandẽ osculo ceu sigillo appositio hanc societatem obsignarunt. Optandum esset ubiq; solennitatem hanc usu valere, jurarem multo sapidiores redditos iri potus; sed (prob dolor) imperitorum quorundam incuria in plerisq; curijs prorsus intercidit.*

35. *In hoc tractatu non omitto celebrem & utilem articulum.* Quid faciendum si omnes ex uno cantharo bibant, uniq; inter bibendum sternutatio obveniat, (*quod fieri videmus dum aliquando ipse liquor solito meatu relicto per nares in cantharum relabitur.*) *Non iniquum arbitramur, ut ille solus totum quod reliquum est exhauriat, posteaq; puero cantharum rehendum tradat, & sic peragatur in opere. Quamvis enim casu fortuito, nemini imputari debeat, si tamen ex præcedente culpa provenerit, præstandus venit,* l. 3 §. 7. ff. commod. *Quod in proposito casu accidisse evidenter patet, aut enim moderatim debuisset bibisse, aut maturius ore avulsisse.*

36. Sed

36. Sed si ille suos sordes sorbere nolit, deprecetq; humilimè? *Interest quidē Reip. pœnas suū sortiri exitum.* l. sancimus. C. de pœn. *Putarem tamē ex æquitate hoc ei posse remitti, aliumq; cantharū ad summū usq; repletum de novo ebibendū tradi. Ignoscendū n. est ei qui sanguine suum qualiter qualiter qualiter redemptū vult.* l. 1. ff. de bon. eor. qui ante sent. *maximè cū severitas LL. cum aliquo benignitatis temperamēto leniri debeat.* l. 11. pr. ff. de pœn.

37. Finis et Effectus potationis est ipsa inebriatio. *Cujus modum expeditissimum plurimi desiderant, inq; eo inveniendo autores variant. Extra controversiam est vinum citius occupare cerebrum quàm cerevisiam, quōq; utrumq; melius sit, eò validiores esse operationes; sed in eo vertitur cardo:* Sensimne bibendum an cum impetu? Et si hoc utrum magnis quis urgendus sit poculis, an minoribus veluti suppurgendus? *De hoc sic habete. Quæ cum impetu fluunt, plus quidem roboris habere, citiusq; aliquod vacuum complere; cæterum si exitus inferior obturatus sit vel aliquantulum angustior, eodem cum impetu resurgunt & affluunt, quo infusa sunt. Exemplum sit infundibulum Lagenæ super impositum per quod nisi sensim cerevisiam instilles, parum lagena capiet, sed pleraq; peribunt: sic qui magnis onerantur vasis stante pede ebibendis repleri quidem in tantum possunt, ut digito os immisso possis parum attingere vinum. Verum dicto citius totum rejicitur, (cave sis ne è regione stes, ni velis salutari literā longa) & sic tota operatio frustranea est. Contra si minusculis poculis agatur illorum vim (ut Heroum est animus) strenuus flocci facit practicus, illaq; ultro cum voluptate promovet, donec tandem hisce illecebris ita fascinetur, ut neq; pes neq; mens satis officium suum facere queat, ut ait Comicus.*

38. *Cum itaq; omnes machinationes eò contendant, ut quis ad extremam perducatur ebrietatem, vari, stratagemata quibus hanc mentis alienationem evitura sperant, ab hospitibus excogitantur, & cum primis vicinorum infidelitas, dum sua aliis obtrudant vitra, deprehenditur.* Quod nū bona conscientia quis facere possit quæro? *Si in contractibus naturaliter quem circumvenire licet, ut licet.* l. 22. ff. Locat. *Quid causæ foret, quo minus hic idem dicamus, præsertim cum vigilantibus jura scripta sint.* l. 24. ff. quæ in fraud. cred.

39. Hunc Finem *cum assecuti sint hospites, mirificas res tractare incipiunt & omnia tumultuariè, ubi clamoribus & jubilationibus perstrepunt omnia. Nec desunt modulationes vocum quib. tota domus personat, cujusmodi sunt:* Ich fuhr mich vbern Rhein/ ꝛc. Günstiger Herr vnd guter/ ꝛc. Nachtbar Gott gebe euch ein guten etc. *Bonum vinum pōs Martinum.* ꝛc. Wir haben ein Schiff mit Wein/ ꝛc. He seth den Barckenmeyer wol an seine. ꝛc. Der tolle Hudt/ ꝛc. Ein Hirsch sprang auß dem ꝛc. Es fuhr/ es fuhr/ es fuhr ein Bawr ins Holtz/ Alde/ Alde mit seinem Rößlein ꝛc. Der Keusel wol auff den Zaume ꝛc. Was wollen wir singen ꝛc. Hänselein mein Brüderl. *Bacchus*

nobiscum. Et cum suo dolio. Et quæ sunt aliæ musicales voces. Prædicta tamen cantilenæ conjunctim omnium vocibus decantantur; aliàs quoq; promiscuè singuli suas cantiones efformare & declamare solent, quod auditu perjocundum est.

40. Qua occasione placet despicere: An qui in convivio tacitus sedens reliquorum voces imitari non valet, præsumatur exinde novus studiosus, utpote qui nesciat ceremonias Academicas? Neg. Nã etiam is qui plurimos annos in Academijs contrivit, ita se potuit literis abdidisse, ut perraro in hujusmodi sodalitia ipsi transeundi spacium reliquum fuerit; vel ut cunq; aliquando interfuerit, non tamen protinus cuncta observasse potuerit; omniù siquidem memoriam habere divinitatis non humanitatis est. l. 2. §. 14. C. de V. I. E. Sic nec è contrario statim is præsumendus studiosus, qui in omnibus hisce decantandis strenuam conjungere potest operam; ipse etenim Pennales subtiliores vonunquam habent spiritus, & ea rimari possunt, quæ vel studiosis sunt incognita.

41. Non infrequenter quoque sunt disputationum certamina, ipso jam cooperante vino, juxta illud: Cum bibo vinum, loquitur mea lingua latinum.

Et: Fœcundi calices quem non fecere disertum.

Cum primùm novitij ferula scholastica recenter exempti admodum sibi placent, & barbam demulcent, si de Ente & non Ente, de Ente quidditativo & ejusdem notionibus primis & secundis & affectionibus, & quæ hujus farinæ alia mysteria: Platonica sunt, futiliter (subtiliter puto) in convivio disceptare queant, putantq; hoc pacto omnium admiratione suspicionem Pennalismi declinare; nam quis stupendam hanc eruditionem in trivio natam vel mussitare auderet? Sed nescio qui fiat, nostri nimium oculati, asinum sub exuvio Leonis delitescentem sine perspicillo conspicere possunt, adeo graviter advertunt. Hinc fit, ut horum disputatorum paralogismi, aliquando solidissimis alapis resolvantur. Hoc vitio non solum Faixes isti infecti sunt, verum etiam ex ipsis studiosis nonnunquam reperire licet, qui admodum proclives sunt ad disputandum, si vel tantillum occasionis præbeatur. Ibi si ad omnes audires catervatim loquentes, Papinianos, Ulpianos, Martianos, Africanos, Iulianos, & totam antiquitatem Iuriconsultorum. Nec tacent Neoterici, sed Donellum, Cuiacium, Fabrum vivos adesse dejerares. Et Bl. Iason proculire jubentur. Mirum quanta congeries. LL. quanta series rationum adducatur. Sed redeundo ad quæstionem non sine periculo est, verbis experiri velle, ubi poculis res agenda venit: Vacuus venter bibit libenter, nec se verbis explere finit. Et quid opus est verbis, ubi rerum, id est, poculorum testimonia adsunt. Quæ res adeo quosdam movet, ut si verbis vincere nequeant, verbera substituant, ut multoties observatum memini. Et rectè quidem quid Saulus inter Prophetas? Eò etenim intenti esse debemus, ut omnia fiant decenter in Republica & tempestivè, siquidem non omnia omnibus & ubique conveniunt. Qui disputare vult cathedram conscendat, quo si perventum est, multi qui aureos

montes

montes antea pollicebantur, magis silent quam pisces. Discite itaque frenum injicere linguæ, & os continere ubi opus est, & vosmet servate loco magis tempestivo; non enim periculi qui equam suberit, licet eruditione prorsus intemescatis, quod rumpantur ilia, aut vi tantæ copiæ dentes excutiantur.

42. *Multi in more positum habent, ut aliquantulum inebriati continuè rixas moveant.* Vnde quo remedio eorum procacia retundenda sit, plurimi laborarunt? *Communiter obtinuit, hujusmodi homini rixoso primò silentium imponendum, si tacere nolit, minas esse addendas, quod si nec tum linguæ petulantiæ compesci posset, communibus impensis benè delumbatum remittendum esse unde venerit. Et hic procedendi modus juri conveniens est; malum namque è populo tollendum, ne latius vagetur, cum constet unam ovem scabiosam, totum posse inficere gregem. Nec hæc verberatio cum relegatione conjuncta ideo cuipiam rigorosa videri debet, quod nullus duplici pœna affici debeat.* arg. l. 14. ff. de offic. præs. *Nam præmonitio duplex delictum aggravat.* l. 28. §. 3 ff. de pœn. *& jam tum consuetudinem delinquendi contraxisse præsumitur, qui admonitus non desistit.* l. 3. C. de Episc. audient.

43. *Plurimi benè poti excussionibus fenestrarum omnisque supellectilis dilaceratione & collisionibus delectantur. Quinimò clibanos dejectos & per fenestras ejectos accepimus. Quod Scholiastæ in visitationibus Pennalium ut plurimum attentare solent; aliquando adhuc inclementius cum ijs agunt, ipsasque bibliothecas invadunt, spoliant aut corrumpunt. Vnde existit dubitatio non levis:* An hujusmodi damnum Pennali illatum sit compensandum? Scholiastæ *communiter tenent quod non: quia quod ad jus studiosorum attinet, Pennales pro nullis habentur.* l. Quod attinet. 32. ff. de R. I. *Sed velut civiliter mortui dicuntur.* l. antepen. C. t. *Servi etenim sunt studiosorum, & jussa eorum exequi coguntur. Eodem facere ajunt, quod Pennalis editio monstrosa sit, nam cum natura studiosum facere voluit, aberraverit, & Pennalem ediderit. Monstrum autem non pro homine,* l. 14. de stat. hom. l. ostentum. 38. de V. S. l. 3. C. de posth. hered. instit. *ne dum pro studioso habeatur. Præterea hanc castigationem non malo animo, sed emendationis & institutionis gratia fieri dictitant, quæ non improbetur jure.* t. t. C. de emend. propinq. *Studiosi enim sint veluti magistri Pennalium, in quos intentos eos esse oporteat, ut mores Academicos addiscant. Eapropter si vel oculus Pœnali excutiatur, injuriandi animo id non fieri præsumitur, sed animo disciplinandi* l. 5. §. fin. ff. ad l. Aquil. l. 18 § 2 ff. de pœn. *Qui textus quamvis in eo illis obstare videatur, quod in fine subjiciatur Aquiliam locum habere; in promptu tamen habent responsionem, loqui illam legem de illis discipulis, qui sunt tractabiles, quod videlicet hujusmodi violentia remedia, in eorum institutione non sint adsumenda. At cum Pennalis sit duræ & pertinacis cervicis, durioreque cuneo opus esse, & non pectine sed strigilem esse adhibendam.* Verum utcunque speciosè hæc ita dicantur, contrarium tamen in puncto juris verius est, nec

difficile esse, nisi brevitatis studiū dissuaderet ad allata fundd. respondere. Tota autem quæstio inde decisionem capere posse videtur, ut constet, An Pennalis gaudeat privilegio studiosorum? Quod superius quidem negatur; Dd. tamen communi calculo in Auth. Habita. C. Ne fil. pro patre. affirmatur; nulla siquidē distinctio in d. auth. adhibetur. Ergo nec nostrū erit eam textui adfingere. l. de pretio ff. de publ. in rem act. l. 1. 5. 1. ff. de præstand. leg. Sed potius ratio, qua movetur Imper. æquè in illis, qui noviter ad Academias adspirant, quàm reliquis qui canitiem in Academijs contraxerūt, convenit. Quare igitur eos à dispositione hujus juris excludemus, atque l. 32. ad l. Aquil. Et hoc quidem in tantum verum esse ajunt, ut etiam ad eum, qui primum ad Academiam proficiscitur, licet eam non attigerit d. auth. porrigendam statuant. Imò quod majus est, alij, in Gymnasijs, Cæsarei privilegij non donatu, delitescentibus hæc privilegia attribuunt. Vtut sit sive d. auth. eos comprehendat sive non hujusmodi damnum datum rependendum est ex juris communis dispositione, quam si quis ad Pennales pertinere neget, næ is album à nigro distare negabit. Sed hæc est communis Theorica. In praxi quidem miseri isti Pennales (ut est genus timidum) frendore dentium & minis facilè absterrentur, ne jus suum prosequantur, qui si tamen rem ad magistratum deferre ausi fuerint, non impunita abit hæc Scoristarum violentia.

44. Mirum est in tanto ebrietatis gurgite omnem extinguente rationis & memoriæ usum, nihilominus sanas cogitationes suscipi posse, quod tamen à nostris religiosissimè fieri videmus, dum non in memores tractationis oblatæ, ipsos bolos & potus eructant, & hospiti vice compensationis reddunt. Dubitari itaque possit, An hæc rejectio in multorum præsentia facta aliquam turpitudinem sapiat? Communis opinio est quod non; illud siquidem sit consequens necessarium quod provideri nequeat. Vnde tantum abest, ut hospites ei succenseat, ut potius summè sibi gratulentur, triumphant. de tanta obtenta victoria. Quin imò allata aqua jubent mundare os, & nihilo secius examen continuare. Contrarium tamen ex jure eruere forsan haud foret difficile, sed periculosum nimis est, contra communem aliquid audere tentare.

Quæstio sententia. Si in præsentia virginum iste vomitus fiat, annetunc aliquid dedecoris secum trahit? Maximè, & ita quotidie practicatur. Quod multi non sine dolore experti sunt, hoc ipso omni Amasiarum gratia exuti. Imò audio quempiam ab assidente virgine quam perdite amarat, sum appellatum, & manibus pedibusque de mensa esse dejectum, quamvis nullam conclavis partem commaculaverat, sed omnia in propriū pileum ori obditum rejerat. Quod tamen durum nimis, cum quilibet sit rerum suarum moderator & arbiter. l. 21. C. Mandat. Sed ita stylus curiæ observat.

46. *Non minus in eo desudarum est:* Numne quis in medio virginum residens saluo honore suo ad vrinam reddendam exsurgere queat? *Quidam admodum in verecundum id esse existimant, & ob id in varia inquiunt remedia urinam suspendentia. Alij quibus de ijs remedijs nihil constat ipsam naturã coërcendo vrinam reprimunt, usq; dum lachrimæ ex oculis prorumpant. Audivi elegantem de quodam juvene historiam, qui in convivio virginum gregi assotiatus, & vndiqua que adeo impensè poculis impetitus est, ut brevi tempore ad vrinam reddendam natura instigaverit. At ille impudicũ existimans tam citò surgere, viam invenit pudoris salvandi, ac feretrum suum fortiter intensum in ocreas quibus tunc temporis utebantur ad ventrem usq; porrectas (Eques enim incesserat) immittit urinæ reddendæ gratia. Quod dum agit, Ecce infelici è regione à virgine poculum offertur, cujus cum suscipiendi causa surgit, prorumpit nequam ille submensa latitans, seq; in ipsas virginum facies effundit, quo viso hoc monstro, elatis vocibus conclamarunt, non secus ac Anseres ta, ta, ta, quid hoc est. Perpendite quæso quid cordis fuerit ipsi misero. Ne igitur de nobis eadem ludatur fabula, nolite usque adeo esse meticulosi, ut vereamini opus reddere naturæ, quod nec ipsæ virgines, licet admodum velint esse subtiles, per sudorem emittere possunt. Et licet illud alliquibus videatur incivile, melius tamen est occurrere in tempore quam post vulneratam causam remedium quærere* l. 1. Quando liceat se vn. sin. jud. *Si ille in tempore surrexisset, non tantam ignominiam contraxisset.*

47. *Sed redeundo ad vomitum: illud non sine litigio esse deprehendo:* Vtrum is qui evomendo alterius faciem vel vestes conspurcavit injuriarum aut L. Aquil. actione conveniri queat? *Neg. Quia voluntas & propositum maleficia distinguũt.* l. 53. ff. De furt. *Hic vero delinquendi animũ non habuit, cum necessitate compulsus reboantes emittere coactus fuerit, nisi dentes labefactare mallet. In necessitatibus autẽ nemo præsumitur esse liberalis.* l. 18. De admi. leg. *Huc facit quod quilibet debeat esse gnarus cõditionis ejus cũ quo versatur.* l. 2. §. 43. De O. I. l. 9. ff. De R. I. *Si itaq; in loco hujusmodi exercitijs destinato incuria sua quis lædatur, sibi illud imputare debet.* arg. §. 3. Inst. Ad L. Aqu. l.

48. *Quoniã superius in virgines incidimus, memoranda hic tractanda venit Quæstio:* Satis ne tutum sit Virgines interesse hujusmodi conversationibus? *Ædepol quia tunc incertarum solemne esse manum, easque sursum versum in omnes angulos inserere in more habeamus, & frequenter tanquam oves erramus, præsertim si lumina, (quod contingere in proclivi est) intercidant, suaderem ne nimiũ fiderent, latet enim anguis in herba, quæ si cuspidẽ alicui figat, venenum expuit immedicabile, quo sumpto adeo intumescunt puellæ, ut nullũ Emplastrũ, licet vim habeat maximè attrahentem, tumorem istum exterabere valeat (non loquor de illis quæ passavicam tenent artẽ, seq; contra omnes ictus*

præmunire norunt) Cogitent quoq; optimæ istæ Galatheæ quam periculosa res sit Virginitas, cum eam osculo delambari tradant. Dd. ad l. 16. C. de donat. ant. nupt. per text. illum. *Perpendant insuper & accuratius aliquãdo examinẽt durissimum illud pontificis præsagium* in c. si Paulus causa 32. q. 5. *Ne Deum quidem corruptam Virginem resuscitare posse; A quo non procul abest* Imp. in l. vn. C. de rapt. virg. *Quæ singula non sine gravi consilio quibusdam in mentem venisse suspicor, quæ cum mordicus se suamq; salutem defendere voluerũt, indignãtes in hasce erupuisse invectivas & defensivas voces perhibẽtur: sine me inde tonsam: Manum de tabula, Desine quod quæris non invenies. Domine quot sunt venti; vel ut Neotericæ, Hui eone aspiras?* Bey leibe nicht / Ach wie könt einer doch / hören auff / lassens bleiben / jetzt oder noch ehe / Ist der Herr auch hönisch? Diese Woche nicht / Meint jhr daß ich eine Hure bin / vor wen sehet jhr mich an / lasset mich gehn / *& quæ sunt hujusmodi indignandi formulæ aliæ.*

49. *Oportunè hic quæritur.* An is qui hoc pacto manum in virginis sinum voluit immitere, injuriarum possit conveniri? *Equidem si nuda appellatio, id est, blanda solum oratione pudicitiam ademptare, injuriã infert, ut infert.* l. 13. §. 19. 20. 22. ff. De injur *quis negabit, si quis ad rem velit progredi injuriarũ nasci actionẽ? Domus nostra per vim introita* l. 23. ff. d. t. *aut effracta* l. 13. pr. ff. de furt. *gravissimæ & atrocissimæ injuriæ exemplar est; Tunc ipsius virginitatis violatis repagulis nihil injuriosum committi adseres? Fores & fenestræ restaurari possunt, sed hæc claustra semel illita nulla arte fabrili refici possunt.* d. l. vn. C. de rapt. virg.

50. At quid si viderit alium cui fas non fuerat submittentem manum, cui virgo indignata non fuit, ipseq; idem attentet, num injuriarum actio locum habebit? *Hanc Quæstionem non expresse reperio decisam, aliquid tamen si liceret conjectari, dicerem; dissimulatum prius factum injuriosum præsumptionem inferre pudicitiæ læsæ, & sic locum non esse persecutioni injuriarum: Idque ex mente.* Jcti in l. 15 §. sed si quis 15. de injur *Ubi si quis virginem meretricio habitu indutam appeliet, eum non peccare dicitur. Quod si habitus aliquam suspectam faciat (quam dicunt Dd. rationem ibi fuisse, quod ex pennis cognoscitur avis) quanto magis ipsa morum lascivia aliquam libidinis arguet.*

51. *Prædicta austeritas in aliquibus non reperitur, sed se aliquantulum tractabiliores præbent. Quod si nostri olfaciunt duo simul, si non plures manus ad tabulam admovere non erubescunt: Unde illud quandoquidem auditur. Ehem hiccine convenimus? adeo semper simplices istæ puellæ suas sentiunt vexationes.*

52. *At quid mirum Virginibus hæc vsu venire inter nocula, cum ne Ancillis quidem tunc temporis satis cautum esse praxis monstret. Constat enim quosdam benè potos post ancillas sese in cellas præcipitasse, requiemq; quæsivisse, aliquando quoque eandem invenisse; Imo in ipsas vetulas quosdam irruisse, easdemque mordi-*

mordicus delambisse usus monstrat. Quod si fuligo coquæ, si ruga vetulæ, ab hoc furore juvenes avertere nequeant, quis virgines tanquam vetustiores forma, extra omnem periculi aleam positas fide jubebit? cum alias natura appetas optima, semperq; deproperet edere novas formas? ff. 24. §. 2. Qui instinctus solet esse incorrigibile. §. sed naturalia. Inst. De I. N. G. & C.

53. *Desuper & hoc virgines ab hac conversatione deterrere debet, quod si forsan aliquid furtosi patiantur, eo nomine actio tamen nulla jure sit prodita. Scriptum namq; est, qui amat periculum peribit in eo. Et damnum quod quis sua culpa sentit, non videtur sentire.* l. quod quis. 103. ff. De R. J. *Cui accedit & hoc, quod omne maleficium ex affectu delinquendi metiamur:* l. 53. pr. ff. De furt. *At Ebrius nullum delinquendi affectum habere queat, cum impetu ad delinquendum impellatur.* l. 11. §. 2. De pœn. *Indeq; furioso comparetur.* l. un. C. si quis imper. maled. *qui ex delicto non punitur.* l. 14. De offic. præsid.

54. Viterius despicere placet, posito Virginem solam ceu noctuam inter cornices interesse congregationi aliquot juvenum (*Quod alias satis periculosum, cum communio discordias excitet.* l. 77. §. 20. in f. De legat. 2. *Quod singuli in eam involare, primaq; tenere satagant*) cui sit ad latus ponenda? *Arbitramur quando quidem senectus veneranda est.* l. 5. pr. ff. De jur. immunit. *Ac propter hoc senior juniori præferatur.* l. fin. De Fid. instrum. *Merito & hoc loco eum quadam prærogativa gaudere.*

55. At quid si virgo juniori potius faveat, & nonnullis notis, puta oculorum nictu, calcatione pedum, compressione manuum (prout facere solent) aut aliis inditis suum affectum exprimat? *Ne sic quidem juniori fas esse seniorem cedere existimo. Hoc siquidem est juris publici, cui privatorum pacta & conventiones derogari non possunt.* l. jus publ. 38. ff. De pact. *Sed omne quod in fraudem ejus tentatur irritum est.* l. 5. C. De LL.

56. Verum si quis è junioribus in amoratus sit erga Virginem? Disting. *An Inamoratio sit vulgaris aut matrimonialis, ut hoc casu propter favorem matrimonij, quod ipsam immortalitatem generi humano artificiose videtur introducere.* N. 22. pr. *proximus juncta virginem sit statuendus. Et hoc propter vitandam Zelotypiam, quæ facile fundamentum eorum fuum capere potest, si Amasia nostra alteri adjungatur, qui ei adblandiatur, cumq; ea ludat & jocetur.* Ille vero casu nihil relaxandum est de jure scripto, nolente volente quantumvis virgine. Nec hoc iniquum est, cum potuit virgo abire, & postmodum illum quem amat secretò ad se vocare, illumq; ad satisfactum usq; delambere, imò ulterius quoq; progredi ei integrum est.

57. Sed quid si omnes sint ejusdem ætatis? *forte rem dirimendam esse censemus, quæ omnium altercationum finis esse solet.* l. 3. pr. C. Communia de legat. §. optionis 23. Instit. De legat.

51. Fe-

58. *Festivum hic referre libet dubium.* Vtrumne studiosus post fornacem vel in angulo aliquo cum Virgine tacitus itans præsumatur rem illicitam agere? *Neg. Clericus enim amplectens Virginem benedicendi animo hoc facere putatur.* gloss. in c. absit. 14. 11. q. 3. pere. scripturis distinct. 96. *sed dixerunt alij non præsumi eos orare pater noster. Quare à tali benedictione libera nos domine.*

59. Finaliter & hoc adijcere visum est: Quandoquidem plurimos inter ipsa pocula admodū in sommū proclives esse comperimur, sit ne consultum vt dominus hoc ijs indulgeat, eosq; apud se pernoctari faciat? *Dissuadeo totum ni insequente die convivium velit renovatum: Nemo enim facile tam incivilis est, qui surgente sole nihil aromatis aut aquæ distillatitiæ vel aliud quippiam jentaculi, stomachi difficultatem propellendi causa, hospitibus suis offerat. Quinimò ipsi sæpiuscule hospites dominum antevertunt optantes vel unicam halecis salsi particulam aut farciminis tosti ulnam vnam atq; alteram suspirantes, simileve quid oblectamenti digito crepantes, alij intolerabilem fingunt sitim, quæ linguæ ori adhærere facit? Quærunt itaq; solicitè nihilne hesternæ potionis sit reliquum? Illud qualecunq; sit, sibi porrigi prius expetunt, quā vt longius ejusmodi siti torqueantur: Quid faciet dominus? Pudor admonet aliquid largiri, ni Demeæ Terentiani tenacitatē sibi objici velit. Quod si faciat nullis machinis toto illo die eos à se poterit dimovere, sed laudant liberalitatē domini & bonitatem potus, mirantur, deserantes se nunquā credidisse post tantam crapulam tam bellè omnia stomacho conventura. Quare hortantur invicem, ut strenuam navent operam, ac sub honoris amittendi periculo bon Schelm Schelm se invicem constringunt, ne quis primus abeat. Et sic & hæc lux transit non sine crumenæ insigni jactura. Cavete itaq; cautius mercari.* l. 2. C. de Furt.

60. Roges quid postero die Bacchi solennibus peractis nostri faciant? *Quivis ejus sit animus? tertium in multum diem postea expergefacti caput dolet, estq; turpidum, grave & ad qualibet ineptum. Oculi sunt cavi, rubisundi & velut nebula obducti. Os est impurum atq; sordidum, obsitumq; circumcirca bucceliis pridianum vomitum redolentibus. Vestes sunt laceratæ & sordibus conspurcatæ undiq; non aliter atq; sui per obscœnissimas sese volutasset paludes. Recubante sita in lecto per horæ dimidium aut amplius aliquid ruminant priorū acta diei, si habeant cum quo colloquantur, revocant sibi uterq; ad mentem, quid acciderit, quæ facetiæ conditæ, & quam egregios & fortes in bibendo sese quilibet exhibuerit, palmam qui obtinuit, ei laudes attribuunt amplissimas. Is cujus impensis hæc omnia facta sunt, eadem secum recolligit, gestiq; hospites suos tam egregiè ebrios abūsse. Aliquando tamen non adeo frontis est expers tecta & hilaris sed surgens & Museum intrans, undeps omnia depopulata, Cornelium suspirat maximum, intro spiciens crumenam deprehendit eam vacuam. Ibi cubito aliquantulum*

lum capite suffulto meditatur, quibus mediis hanc lacunam rationum paternarum explere velit, adductisq; rationibus dubitandi & decidendi, concludit tandem fucum faciendum esse patri, & in Medicos, pharmacopolas, vel libros, hasce expensas factas dicendum. Invento ex re consilio discutiuntur frontis rugæ & dissimulatur, quamvis adhuc aliquid ægritudinis inhæreat: Idq; propter aliorum vexationes quæ solent esse certissimæ, si quempiam videant Cornelizantem. Hoc toto die nec seritur nec metitur, sed vel luditur, vel animi causa extra portam itur; tertio demum die ad musas reditur. Nemo itaq; ad potationes accedat, qui biduũ impendere nolit. Hoc propter eos moneo quibus properanter aliquid elaborandum est. Nam qui vult antecedens, velle etiã dicitur consequens. l. 56. ff. de procur.

Hæc hic hoc tempore posuisse sufficiant. Cum autem teste Cic. nihil sit simul perfectum & inventum, sicq; secundum Imp. in l. 1. § 6. C. De V. I. E. *qui subtiliter factum emendat, laudabilior sit eo, qui primus invenit: Itaq; ea publicæ censuræ submitto, & super erratis veniam deprecor, tandem addendi minuendi & corrigendi facultatem mihi reservo.*

COROLLARIA.

An cochleatio quæ fit inter pocula, inducat à parte studiosi probationem amoris?

Vulgus hominum in amorem & quidem maritalem hoc interpretatur: dicunt enim. Er hat mit jhr geleffelt/ *Ergo* ist er jhr Schatz. *Sed perperam. Etenim quæstio illa seu interpretatio eum facti sit, quæ etiam prudentissimos fallat,* l. 2. ff. De I. & f. ignot. *certi aliquid determinare non licet, variatur siquidem secundum circumstantias, quæ etiam minima aliud jus includere solet:* l. aut facta ff. De pæn. l. pædius. § 1. ff. De incend. ruin. nauf. *Praxis hoc monstrat quod sepissimè studiosi inter pocula virginibus volentibus oscula etiam columbarum dederint, quas sequenti die ne aspectu quidem dignati sunt. Confirmat hanc sententiam* th. 24. disput. Von der Leffeley / Gahr selten geschicht es/ daß diß Gifft ins Hertz dringet/ darumb bleibet es am meisten aussen an der Leber/ Arm / Munde / Zunge vnd Augen kleben / *Item Corollar.* 1. illius disput. Es ist nicht nötig daß auß einer Leffeley fluchs Hochzeit werde/ *Imo pro insulso haberetur studiosus & contra legis autoritatem peccaret, qui amorem à virgine præsentatum aspernaretur, quo ipse aliquando uti frui desiderat.* tt. ff. Quod quisq; jur. in alt. stat. ut ips. *Dicendum igitur cum ipsa natura quandam cognationem inter nos constituat, quæ nihil aliud est quam naturalis omnium hominum cognatio.* l. 3. ff. De I. & I. (De qua Cic. in off. *graviter disserit.*) *Cochleationem talem ex misericordia potius & opere charitatis quam ex singulari & ardenti amore proficisci.*

2. Cum

Cum nihil sit furore amoris vehementius, quem retinere perfectæ est philosophiæ monentis etiam & insilientem atq; inhærentem concupiscentiam refrenantis ut inquit Iustin. in Novell. 74. c. 4. *Occasione hujus quæritur:*

An Virgo, quæ ex vehementi amore capta amanti copiam sui facit, meretrix sit turpis aut infamis & peccet?

Neganti Menochio IC. eminentissimo. lib. 2. A. I. Q. Cas. 328. n. 3. subscribimus.

Meretrix enim ista dicitur quæ quæstum meretur. l. Athletas. §. ait Prætor. ff. De his qui not. infam. l. palam §. non est ff. De R. N. *quæ multorum libidini patet.* dist. 34. c. 36. vidua. *Item quibus publicè venalis est turpitudo.* c. meretrices 32. q. 4. *At nostra virgo non meretur quæstum, sed amoris vi, quæ igni etiam fortior, coacta uni soli amanti copiam facit. Quæ a. coacta se prostituit, meretrix non est, sed inviolatæ, existimationis.* l. fædiss. 20. C. ad L. Iul. de Adult. 3. *Qui superioris mandato obedivit, culpa caret.* l. Is damnum. 169. ff. De R. J. *At amore capta est amoris sui serva: Ita enim inquit Propert. Libertas quoniam jam nulli restat amanti. Nullus liber erit, si quis amare volet.* 4. *Probatur ex* d. Nov. 74. c. 4. *Amorem esse furioris speciem. Quod &* Plat. in Phæd. confirmat. *At furiosus non delinquid.* l. 12. ff. Ad l. Corn. d. sic. *Ergo nec virgo quæ amore capta furiosa est,* arg. d. Nov. 74. c. 4. *Deniq; accedit quod concubinatus de jure civili sit licitus.* t. t. ff. De Concub. *ex qua conjunctione nascitur filius naturalis qui per subsequens matrimonium legitimatus à reliquis justis filijs non differt, & easdem cum ijs successiones habet.* N. 89. c. 8. *in tantùm ut etiam in feudis succedat.* Gail. 2. obs. 141. *At vulgo quæsitus, qui spurius dicitur, infamis est, nec mater præsertim illustris ad successionem ejus admittitur.* l. 5. C. Ad SC. Orfician. *Concludendum igitur, cum Imp. Iustin. multa beneficia mulieribus propter sexus infirmitatem & consilij incertitudinem concessit, arg. prædictorum jurium, hoc in casu infamiam mulieri non comitari: Beneficia enim Imperat. quæ à divina scilicet ejus indulgentia proficiscuntur, quam plenissimè interpretari debemus.* l. 3. ff. De constitut. Imp.

F I N I S.